

Số: /TTr-BYT

Hà Nội, ngày tháng năm 2024

DỰ THẢO

TỜ TRÌNH

**Về việc giải quyết vướng mắc, khó khăn trong quản lý, sử dụng
và thanh toán, quyết toán các nguồn lực phục vụ công tác
phòng, chống dịch COVID-19**

Kính gửi: Chính phủ

Trong thời gian từ năm 2020-2022, do bùng phát dịch COVID-19 là đại dịch có quy mô toàn cầu, chưa từng có trong lịch sử, diễn biến phức tạp, khó dự báo. Trước yêu cầu cấp bách bảo vệ tính mạng, sức khỏe của Nhân dân, bảo đảm an sinh xã hội, phát triển kinh tế - xã hội, Đảng, Nhà nước đã lãnh đạo, chỉ đạo quyết liệt, linh hoạt, kịp thời chuyển hướng chiến lược với những quyết sách đúng đắn, phù hợp với từng thời kỳ và diễn biến của dịch. Tuy nhiên, do dịch COVID-19 diễn biến quá nhanh và phức tạp nên việc chuẩn bị và thực hiện các giải pháp ứng phó rất khó khăn, phải vừa làm vừa rút kinh nghiệm. Hệ thống pháp luật hiện hành chưa bao quát hết các tình huống phát sinh trong phòng, chống dịch COVID-19 nhưng chậm được sửa đổi, bổ sung. Một số chính sách ban hành trong bối cảnh cấp bách nên chưa có thời gian đánh giá kỹ tác động, chưa bao quát, chậm cụ thể hóa. Việc triển khai, thực hiện một số văn bản còn chậm, chưa đáp ứng được yêu cầu. Công tác phối hợp giữa các cơ quan ở cả trung ương và địa phương còn có nơi, có lúc thiếu chặt chẽ, chưa đồng bộ. Do phải tập trung phòng, chống dịch nên việc thống kê, tổng hợp, theo dõi, kiểm tra, nắm số liệu về tình hình huy động, quản lý, sử dụng nguồn lực chưa được thực hiện thường xuyên, thiếu tiêu chí thống nhất dẫn đến khó tổng hợp được số liệu chính xác, đồng bộ trong cả nước. Nhiều trường hợp tiếp nhận tài trợ thiếu hồ sơ, giấy tờ cho, tặng, thiếu cơ sở xác định giá trị hàng hóa, tài sản dẫn đến khó khăn trong xác lập sở hữu toàn dân và quản lý, sử dụng.

Từ năm 2023 đến nay, Bộ Y tế đã có nhiều văn bản, cụ thể: công văn số 2199/BYT-KHTC ngày 17/4/2023, công văn số 2740/BYT-KHTC ngày 09/5/2023, công văn số 1311/BYT-KHTC ngày 20/3/2024, gửi các Bộ, Ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đề nghị báo cáo vướng mắc, khó khăn và đề nghị có giải pháp trong thanh toán, quyết toán chi phí dịch vụ xét nghiệm COVID-19 theo khối lượng thực tế phát sinh đối với dịch vụ xét nghiệm; thanh toán, quyết toán đối với việc mua sắm thuốc hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế dưới các hình thức tạm ứng, vay, mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ trong và ngoài nước; xác lập quyền sở hữu toàn dân đối với tài sản đã được tiếp nhận từ nguồn tài trợ, viện trợ trong và ngoài nước, cho, biếu, tặng.

Theo báo cáo của 7 Bộ và cơ quan liên quan; 48 tỉnh/thành phố trực thuộc Trung ương và các đơn vị trực thuộc Bộ Y tế (đến thời điểm 31/3/2024), số lượng thuốc, vật tư, sinh phẩm, hóa chất đã tạm ứng, vay, mượn, huy động và tiếp nhận; chi phí xét nghiệm COVID-19 đã đặt hàng nhưng chưa thanh toán là 1.693.218 triệu đồng (Thuốc, vật tư, sinh phẩm, hóa chất: 754.588 triệu đồng; chi phí xét nghiệm COVID-19 đã đặt hàng: 938.630 triệu đồng); tài sản..... Do đến nay, Việt Nam đã công bố dịch COVID-19 chuyển từ bệnh truyền nhiễm nhóm A sang nhóm B, chủ trương được phép tạm ứng, vay mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ trong nước và nước ngoài, cho, biếu, tặng đối với thuốc, vật tư, sinh phẩm, hóa chất thì phải có giải pháp thanh toán, quyết toán nên việc báo cáo Chính phủ cho phép về nguyên tắc xử lý đề các Bộ, ngành, địa phương có căn cứ thực hiện theo các Nghị quyết của Quốc hội, Chính phủ là rất cần thiết.

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH NGHỊ QUYẾT

Tại điểm 2 Điều 2 Nghị quyết số 99/2023/QH15 ngày 24/6/2023 quy định: “... Để khắc phục những tồn tại, hạn chế trong quản lý, sử dụng các nguồn lực phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19...Quốc hội yêu cầu Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo các Bộ, ngành, địa phương.... đồng thời tập trung thực hiện các nhiệm vụ và giải pháp sau: Khẩn trương rà soát, tổng hợp, phân loại và ban hành các văn bản hướng dẫn theo thẩm quyền để xử lý dứt điểm các tồn đọng, vướng mắc trong quản lý, sử dụng và thanh toán, quyết toán các nguồn lực phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19, trong đó tập trung xử lý: a) Việc thanh toán, quyết toán chi phí dịch vụ xét nghiệm COVID-19 theo khối lượng thực tế phát sinh đối với dịch vụ xét nghiệm theo cơ chế đặt hàng nhưng chưa có đơn giá đặt hàng hoặc chưa có hợp đồng đặt hàng; b) Việc mua sắm thuốc, hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế và hàng hóa khác với số lượng cao hơn nhu cầu thực tế để dự phòng trường hợp dịch COVID-19 diễn biến phức tạp, phát sinh; việc sử dụng số thuốc, hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế đã mua từ ngân sách nhà nước cho khám bệnh, chữa bệnh COVID-19 mà người bệnh không phải trả tiền chuyển sang khám bệnh, chữa bệnh thông thường do người bệnh hoặc quỹ bảo hiểm y tế chi trả theo quy định hiện hành; vướng mắc trong thanh toán, quyết toán đối với việc mua sắm thuốc, hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19 đã thực hiện dưới các hình thức tạm ứng, vay, mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ từ ngày 01 tháng 01 năm 2020 đến hết ngày 31 tháng 12 năm 2022; c) Việc xác lập quyền sở hữu toàn dân đối với các tài sản được tài trợ, cho, biếu, tặng để phòng, chống dịch COVID-19 từ ngày 01 tháng 01 năm 2020 đến hết ngày 31 tháng 12 năm 2022 tại các cơ quan nhà nước, đơn vị sự nghiệp công lập thực tế đã tiếp nhận, quản lý, sử dụng mà không có đủ hồ sơ, tài liệu, không xác định được giá trị hoặc giá trị tài trợ trong biên bản tài trợ có sự chênh lệch cao hơn so với giá mặt hàng

tương đương được công bố, công khai trên thị trường hoặc trên cổng thông tin của cơ quan chức năng”;

Hiện nay, Việt Nam đã công bố dịch COVID-19 chuyển từ bệnh truyền nhiễm nhóm A sang nhóm B, chủ trương được phép tạm ứng, vay mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ trong nước và nước ngoài, cho, biếu, tặng đối với thuốc, vật tư, sinh phẩm, hóa chất thì phải có giải pháp thanh toán, quyết toán nên việc báo cáo Chính phủ cho phép về nguyên tắc xử lý để các Bộ, ngành, địa phương có căn cứ thực hiện theo các Nghị quyết của Quốc hội, Chính phủ là rất cần thiết.

II. CĂN CỨ PHÁP LÝ

Căn cứ điểm 2 Điều 2 Nghị quyết số 99/2023/QH15 ngày 24/6/2023 Giám sát chuyên đề về việc huy động, quản lý và sử dụng các nguồn lực phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19; việc thực hiện chính sách, pháp luật về y tế cơ sở, y tế dự phòng.

III. NỘI DUNG CHÍNH CỦA NGHỊ QUYẾT

1. Cho phép các cơ quan nhà nước, đơn vị sự nghiệp công lập thực hiện một số nội dung sau:

- Được thanh toán, quyết toán chi phí dịch vụ xét nghiệm COVID-19 theo số lượng thực tế đã được các bên có liên quan thỏa thuận tại thời điểm đặt hàng hoặc số lượng thực tế đã sử dụng cho phòng chống dịch nhưng chưa có đơn giá đặt hàng hoặc chưa có hợp đồng đặt hàng;

- Được thanh toán, quyết toán đối với việc mua sắm thuốc, hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19 đã thực hiện dưới các hình thức tạm ứng, vay, mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ trong nước và nước ngoài từ ngày 01/01/2020 đến hết ngày 31/12/2022;

- Được xác lập quyền sở hữu toàn dân đối với các tài sản đã được tiếp nhận từ nguồn tài trợ, viện trợ trong nước và nước ngoài, cho, biếu, tặng để phòng, chống dịch COVID-19 từ ngày 01/01/2020 đến hết ngày 31/12/2022 nhưng không có đủ hồ sơ, tài liệu, không xác định được giá trị hoặc giá trị tài trợ trong biên bản tài trợ có sự chênh lệch cao hơn so với giá mặt hàng tương đương được công bố, công khai trên thị trường hoặc trên cổng thông tin của cơ quan chức năng.

2. Nguyên tắc xác định giá

- Đối với dịch vụ xét nghiệm: Căn cứ Thông tư 25/2014/TT-BTC ngày 17/02/2014 của Bộ Tài chính quy định phương pháp định giá chung đối với hàng hóa, dịch vụ để làm căn cứ quyết định số lượng, giá đặt hàng phù hợp với thời điểm cơ sở y tế cung cấp dịch vụ xét nghiệm.

- Thanh toán, quyết toán đối với việc mua sắm thuốc hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế dưới các hình thức tạm ứng, vay, mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ trong nước và nước ngoài: trên nguyên tắc chia sẻ trách nhiệm chống dịch giữa nhà nước, nhân dân và doanh nghiệp; theo đó, bên cho vay, mượn,

tạm ứng được thu hồi chi phí mua hàng (đối với hàng hóa nhập khẩu) hoặc giá thành phẩm (đối với sản xuất trong nước) và cộng thêm chi phí lãi vay ngân hàng liên quan đến hàng hóa cho vay, mượn, tạm ứng (nếu có).

- Xác lập quyền sở hữu toàn dân đối với tài sản đã được tiếp nhận từ nguồn tài trợ, viện trợ trong nước và nước ngoài, cho, biếu, tặng:

+ Đối với tài sản đã xác định được giá trị, nguyên giá được ghi trên Biên bản bàn giao, tiếp nhận tài sản hoặc hóa đơn giá trị gia tăng; được đơn vị sử dụng theo dõi trên sổ kế toán, hạch toán, tính hao mòn cho thời gian đã sử dụng theo quy định, nguyên giá tài sản được xác định là giá trị còn lại của tài sản tính đến ngày 31/12/N-1 theo sổ kế toán. (N: năm xác lập)

+ Đối với tài sản chưa xác định được giá trị, chưa được theo dõi trên sổ kế toán:

* Trường hợp có căn cứ (hồ sơ, chứng từ) để xác định nguyên giá, nguyên giá tài sản được xác định theo công thức sau:

$$\text{Nguyên giá tài sản} = \frac{\text{Nguyên giá tài sản trên Biên bản bàn giao, tiếp nhận; Hóa đơn GTGT} \times \text{Thời gian tính hao mòn còn lại của tài sản}}{\text{Thời gian tính hao mòn của tài sản theo quy định (năm)}}$$

Trong đó: Thời gian tính hao mòn còn lại = Thời gian tính hao mòn của tài sản theo quy định (năm) – Thời gian đã tiếp nhận tài sản đến thời điểm hiện tại. Thời gian tính hao mòn của tài sản theo quy định (năm): căn cứ Thông tư số 23/2023/TT-BTC ngày 25/4/2023 của Bộ Tài chính hướng dẫn chế độ quản lý, tính hao mòn, khấu hao tài sản cố định tại cơ quan, tổ chức, đơn vị và tài sản cố định do Nhà nước giao cho doanh nghiệp quản lý không tính thành phần vốn nhà nước tại doanh nghiệp; Thời gian đã tiếp nhận tài sản = Năm tại thời điểm xác lập - Năm tiếp nhận tài sản + 1.

* Trường hợp không có căn cứ (hồ sơ, chứng từ) để xác định nguyên giá, chưa được theo dõi trên sổ sách kế toán, nguyên giá tài sản được xác định như sau:

+ Thuê doanh nghiệp thẩm định giá để xác định giá trị tài sản. Việc lựa chọn doanh nghiệp thẩm định giá được thực hiện theo quy định của pháp luật có liên quan. Chi phí thuê doanh nghiệp thẩm định giá để xác định giá trị tài sản do bên tiếp nhận tài sản chi trả, hạch toán nguồn chi phí hợp lý của đơn vị. Nguồn kinh phí từ Nguồn ngân sách Nhà nước đối với cơ quan nhà nước; nguồn thu sự nghiệp hoặc Quỹ Phát triển hoạt động sự nghiệp của đơn vị đối với đơn vị sự nghiệp công lập; Trường hợp không thuê được doanh nghiệp thẩm định giá thì đơn vị tiếp nhận tài sản thành lập Hội đồng thẩm định giá của Nhà nước để tư vấn xác định giá trị tài sản. Việc thành lập Hội đồng thẩm định giá của Nhà nước, nguyên tắc hoạt động của Hội đồng thực hiện theo quy định tại Luật Giá năm 2023.

3. Tổ chức thực hiện

- Giao Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương:

+ Thành lập Hội đồng thẩm định gồm: Chủ tịch Hội đồng là Chủ tịch

tỉnh/thành phố; Phó chủ tịch Hội đồng là Phó giám đốc Công an tỉnh/thành phố phụ trách điều tra; các thành viên gồm Giám đốc các sở: Tài chính, Y tế, để xác định giá đặt hàng đối với dịch vụ xét nghiệm theo số lượng thực tế đã sử dụng.

+ Chỉ đạo các đơn vị sự nghiệp công lập trên địa bàn rà soát số lượng thực tế kit test xét nghiệm, thuốc, hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế đã mua sắm dưới các hình thức tạm ứng, vay mượn, huy động và tiếp nhận tài trợ, viện trợ để làm cơ sở đặt hàng và thanh quyết toán.

- Giao Bộ Tài chính hướng dẫn việc thanh toán cho chi phí xét nghiệm COVID-19 và việc mua sắm thuốc, hóa chất, sinh phẩm, thiết bị, vật tư y tế dưới các hình thức tạm ứng, vay mượn, huy động, tiếp nhận tài trợ, viện trợ.

IV. Ý KIẾN CỦA CÁC BỘ/NGÀNH

Công văn của 48 tỉnh/thành phố trực thuộc và các Bộ báo cáo về việc tiếp nhận nguồn lực trong phòng chống dịch COVID-19 và kiến nghị: Quốc phòng tại công văn 2010/BQP-TCHC ngày 15/6/2023; Công An tại công văn 2024/BCA-H06 ngày 23/6/2023; Nông nghiệp và phát triển nông thôn tại công văn 3424/BNN-VP ngày 26/5/2023; Văn hóa, thể thao và Du lịch tại công văn 2102/BVHTTDL-VP ngày 29/5/2023; Xây dựng tại công văn 2289/BXD-KHTC ngày 02/6/2023.

V. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

Nhằm tháo gỡ khó khăn, giải quyết dứt điểm các tồn đọng trong việc quản lý, sử dụng và thanh toán, quyết toán các nguồn lực phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19 theo đúng yêu cầu tại điểm 2 Điều 2 Nghị quyết số 99/2023/QH15, trên cơ sở các ý kiến thống nhất của các Bộ, Ngành, Bộ Y tế đã hoàn chỉnh Dự thảo Nghị quyết Chính phủ về việc giải quyết vướng mắc, khó khăn trong quản lý, sử dụng và thanh toán, quyết toán các nguồn lực phục vụ công tác phòng, chống dịch COVID-19 trình Chính phủ xem xét, quyết định.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Các đ/c Phó Thủ tướng (để báo cáo);
- Văn phòng Chính phủ (để báo cáo);
- UB TCNS Quốc hội (để báo cáo);
- UB XH Quốc hội (để báo cáo);
- Các Bộ: Tài chính, Tư pháp, Kế hoạch và Đầu tư, Bảo hiểm xã hội Việt Nam (để phối hợp);
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Các đ/c Thứ trưởng;
- Sở Y tế các tỉnh/thành phố trực thuộc TƯ;
- Các đơn vị trực thuộc Bộ;
- Các Vụ/ Cục: BHYT, PC, TTB&CTYT, KCB, QLD (để p/hợp);
- Lưu: VT, KHTC.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Lê Đức Luận